Es pot millorar l'educació sense coherència?

written by Sara Carbonell | 3 de March de 2025

La coherència, element clau per a una educació en pro de la justícia social i la pau

Fa uns dies vaig poder participar d'un debat sobre democràcia i pau amb alumnat de magisteri a través d'una tertúlia dialògica sobre un **article científic de Dewey** que discutix el rol de l'educació en un món globalitzat. Com era d'esperar, es van crear diàlegs molt profunds i d'alt nivell intel·lectual que no es donen en les classes on no fem tertúlies dialògiques.

Un dels aspectes que vam dialogar va ser si és coherent defendre la pau i la democràcia en el món si en les nostres pròpies vides i les nostres relacions diàries tolerem i exercim violència (de qualsevol tipus). L'alumnat va compartir un exemple que il·lustra molt bé com **la falta de coherència impossibilita la transformació social**. A les escoles se sol defendre la pau en el món amb accions

puntuals com eixir a cantar una cançó eixe dia o fer cartells amb missatges com “no a les guerres”. No obstant això, es va comentar que entre el propi professorat no sempre hi ha bon tracte. Este exemple ens va servir per a reflexionar sobre el paper que juga la coherència en les nostres vides; sobretot quan som docents, ja que l’alumnat, com ja sabem, no aprén el que diem sinó el que fem (Mayes i Cohen, 2002). Esta incoherència pot fer que l’alumnat pense que una cosa és el que es diu i una altra és el que es fa, que queda bé dir que estem en contra de les guerres però que les relacions sense violència (a nivell mundial i en les nostres vides) només són una utopia.

Després de la **tertúlia** van seguir les converses amb alguns estudiants i comentaven que s’havien sorprés en escoltar altres persones de la classe amb les quals mai abans havien conversat. Es van adonar que tenien similars pensaments i sentiments, cosa que no hagueren imaginat abans de la tertúlia. També es van sorprendre de com es van anar compartint idees molt diferents, fins i tot contraposades, en un ambient de respecte sense enfrontaments. Llavors vaig recordar dos idees arreplegades en **Societat Dialògica** que aclarixen que és una incoherència dir que estem en contra de les guerres alhora que en les nostres relacions quotidianes normalitzem el maltractament:

> ***«Fins i tot els qui afirmen que no poden fer res per a detindre les guerres entre països són conscients que poden fer molt per a superar la violència en els contextos on desenrotllen la seua vida quotidiana. Són conscients, però sovint no ho fan.»***

> ***«De fet, només hi ha dos maneres d’organitzar les relacions humanes: el diàleg o la violència»***

Com ens ha passat a moltes persones fins que hem participat en tertúlies dialògiques, portats per prejuís cap a persones o col·lectius que cataloguem com a "diferents" a nosaltres, buscàvem sol diàlegs amb persones dels nostres cercles –que tenen, a priori, idees o pensaments com els nostres– i hem vist com "l'enemic" a aquells que etiquetem com a diferents. No obstant això, com va passar en la tertúlia dialògica de la classe, quan ens escoltem tenint en compte els principis de l'**aprenentatge dialògic** (Fletxa, 1997), ens adonem que compartim sentiments i idees que ens unixen entre persones diverses i ens permeten veure'ns d'una altra forma. També ens possibilita vivenciar que sí que és possible superar la violència a través del diàleg. Gràcies a això vaig ser més conscient, encara, que estos espais de debat, d'alt nivell científic i humà, ens acosten a esta coherència perquè incorporem en les nostres vides l'enteniment a través del diàleg, **també amb persones que tenen idees diferents a les nostres**. Esta vivència aconseguix que no sols diguem que desitgem l'enteniment i diàleg entre països perquè no hi haja guerres, sinó que ho busquem en les nostres relacions quotidianes.

Esta busca de coherència (en este cas, en **persones que seran futurs docents**) és un requisit perquè el professorat ho continue transmetent a les escoles i, així, contribuïm al fet que l'educació siga verdaderament una via de construcció de societats més pacífiques i amb major justícia social.

[Imatge Freepik]